

Göteborgs Universitet
Institutionen för socialt arbete
Famijeterapeuterna Korsvägen AB
Fortbildning för familjehemssekreterare
med fokus på handledning av familjehem
B-uppsats

Höstterminen 2006

BARN MED ANNAN KULTURELL BAKGRUND INOM FAMILJEHEMSVÅRDEN

En studie på Hisingen 2006

**Författare:
Lisbeth Alverén
Marianne Bönell Creutz**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	1
2. Syfte	2
3. Metod	3
4. Undersökning på vår arbetsplats- familjehemsverksamheten på Hisingen	4
5. Resultat av undersökningen	5
6. Redogörelse av frågeformulären och svaren	8
7. Sammanfattning och analys av undersökningen	14
8. Teorier	16
9. Intervju med familjehemsprojektets utbildningsansvarige	18
10. Redogörelse för diskussion i vår arbetsgrupp	19
11. Slutdiskussion och reflektioner	21
12. Litteraturlista	23

Bilaga 1. Introduktionsbrev

Bilaga 2. Frågeformulär

Bilaga 3. Påminnelse

BARN MED ANNAN KULTURELL BAKGRUND INOM FAMILJEHEMSVÅRDEN

En studie på Hisingen 2006

” Om man är invandrare och samtidigt inte är beredd att möta det nya med välvilja och intresse, då är man dömd att hamna i samhällets utkanter.

Om ett samhälle tar emot nya människor utan att vara beredd att möta det nya hos dem, då blir det dömt att få problem.”(Kallifatides)

1. INLEDNING

Vi arbetar på Hisingens familjehemsverksamhet i Göteborg. På Hisingen bor det ca 125 000 invånare. Familjehemsverksamheten är en resursenhet som arbetar med barn i familjehemsvård från sex sociala distriktsnämnder; Biskopsgården, Lundby, Backa, Tuve-Säve, Torslanda och Kärra-Rödbo.

Befolkningsstrukturen ser olika ut i stadsdelarna. Några områden är invandrartäta medan det i andra nästan inte bor några personer med utländsk bakgrund. Det innebär att det är en väldigt blandad befolkningsstruktur på Hisingen som helhet.

Vårt arbete på familjehemsverksamheten handlar om att i huvudsak handleda familjehem. Detta innebär bl.a. att uppmärksamma svårigheter som finns för de familjehemsplacerade barnen och att stödja och handleda familjehemsföräldrarna i deras insatser.

I pågående handledarutbildning till oss familjehemssekreterare ingick under det första året att hålla ett seminarium. Vi valde att inrikta oss på en syskongrupp med annan kulturell bakgrund. Det gällde ett uppdrag att familjehemsplacera barn från en minoritetsgrupp, romer. Senare under utbildningen ingick en föreläsning av danskan Marianne Skytte. Vi läste hennes bok ” Anbringelse af etniska minoritetsbarn ”.

Detta gav oss inspiration och lust att göra en undersökning på vår arbetsplats, familjehemsverksamheten på Hisingen.

I vår uppsats vill vi fokusera på de familjehemsplacerade barn som har en annan kulturell bakgrund.

Vi vill veta hur många av dessa barn som bor i svenska familjehem och hur många som bor i familjehem från den egna kulturen.

Vi har inte för avsikt att jämföra likheter/olikheter i dessa båda familjehemsformer.

Vi vill istället se över hur vi idag uppmärksammar vårt arbete med barn från andra kulturer som är placerade i svenska familjehem.

Vi vill undersöka om familjehemmen får tillräcklig information om barnens kulturella bakgrund för att kunna ge barnen stöd i deras utveckling.

I vårt arbete på familjehemsverksamheten känner vi ett behov av att lyfta denna fråga så att vi kan ge familjehemsföräldrarna fullgott stöd och handledning.

Det hade varit önskvärt om vi hade fler familjehem från barnens egna kulturer utifrån att barnen då lättare kan behålla sin kultur och sitt språk. Denna fråga tittar vi inte på i denna uppsats.

2. SYFTE

Sverige utvecklas alltmer mot ett mångkulturellt samhälle. Detta för med sig att fler barn med annan kulturell bakgrund finns inom familjehemsvården. Vi har blivit allt mer uppmärksamma på de svårigheter detta innebär såväl för barnen som för familjehemsföräldrarna.

Marianne Skytte tar i sin bok ”Anbringelse af etniske minoritetsbarn” upp vilka rättigheter barn har av kontinuitet i sina liv. Hon hänvisar till Barnkonventionens artiklar 20, 29 och 30 som skall styra socialarbetares tjänsteutövning i att placera barn och att följa upp barn som är placerade utanför hemmet.

-”Då lösningar övervägs skall vederbörlig hänsyn tas till önskvärdheten av kontinuitet i ett barns uppfostran och till barnets etniska, religiösa, kulturella och språkliga bakgrund.” (Barnkonventionen artikel 20 stk 3).

-”Utveckla respekt för barnets föräldrar, för barnets egen kulturella identitet, eget språk och egna värden, för vistelselandets och ursprungslandets nationella värden och för kulturer som skiljer sig från barnets egen.” (Barnkonventionen artikel 29, stk 1 c)

-”I de stater där det finns etniska, religiösa eller språkliga minoriteter eller personer som tillhör en sådan minoritet eller urbefolkning skall ett barn som tillhör en sådan minoritet eller urbefolkning inte förvägras rätten att tillsammans med andra medlemmar av sin grupp ha sitt eget kulturliv, att bekänna sig till och utöva sin egen religion eller att använda sitt eget språk.” (Barnkonventionen artikel 30)

Vi har utifrån dessa riktlinjer valt att fokusera på hur familjehemsverksamheten och familjehemsföräldrarna tillsammans skall kunna hjälpa barn från andra kulturer att integreras i det svenska samhället och samtidigt få kunskap om/bibehålla sin ursprungskultur.

Frågeställningar:

Hur många barn med annan kulturell bakgrund finns det inom familjehemsvården på Hisingen?

Anser familjehemsföräldrarna att de får tillräckligt/rätt stöd från familjehemsverksamheten i sitt uppdrag i dessa frågor?

Hur uppmärksamma är vi familjehemssekreterare i våra utredningar och i handledningen av våra familjehem i frågor om barnens kulturella bakgrund?

Finns dessa frågor/information med i nuvarande utbildning till familjehemmen ?

3. METOD

Conny Svenning skriver i sin bok "Metodboken" om att göra en undersökning i olika steg. Det första steget kallar han för problemformulering. Man börjar med en fråga, något som man vill ha reda på. Nästa steg är litteraturstudier. Man tittar på vad som tidigare gjorts. Nästa steg är fördjupad problemformulering och teorikonstruktion. Nästa steg är undersökningsdesign. Det gäller att få ner teorier och frågeställningar från en abstrakt till en mer empirisk nivå. Designen innebär helt enkelt att man konstruerar frågeformulär, skissar på underlag för observationer m.m. Därefter kommer insamling av data. Efter insamlingen av data ska materialet bearbetas och analyseras, kvantitativa eller kvalitativa analyser. Till sist har man en diskussion, redovisning och uppföljning av materialet.

Vi har gjort en kvantitativ studie i form av en större undersökning på vår arbetsplats, familjehemsverksamheten på Hisingen.

Vi har tagit fram statistiskt underlag på hur många barn med annan kulturell bakgrund som är placerade i familjehem från samtliga SDN på Hisingen.

Vi har fått fram denna statistik genom att intervjua våra kollegor på familjehemsverksamheten.

Intervjuerna gjordes under april månad 2006 och omfattade de då aktuella familjehemsplacerade barnen på enheten.

Vi har valt att titta närmare på de barn med annan kulturell bakgrund som bor i svenska familjehem. Därför har vi skickat ut frågeformulär till dessa familjehem i augusti månad 2006.

Den vanligaste formen av enkäter är postenkäter som skickas ut till intervjupersonerna. Med frågeformuläret skickas också ett introduktionsbrev. I en postenkät ska man utlova anonym behandling, där ingen kan koppla ihop person och svar. Man får också vara beredd på att göra en eller flera påminnelser.

Vi gick till väga enligt ovan och skickade ut frågeformulär till de familjehemmen som undersökningen vänder sig till. Vi fick in många svar, inklusive de som kom in efter det att vi skickat ut en påminnelse. Några få svar kom in efter det att vi analyserat materialet och finns således inte med i vår undersökning.

För att kunna bearbeta materialet, måste man enkelt kvantifiera verkligheten. Denna process kallas för kodning. Vi matade in materialet i ett datorbaserat bearbetningsprogram SPSS. I analyssammanhang arbetar man ofta med frekvenstabeller som visar antal eller andelar undersökningsenheter. Vanligen arbetar man också med någon form av korstabeller, som visar samvariation för två eller flera variabler. Vi har använt oss av båda dessa analysformer.

Hur tänkte vi när vi valde frågorna?

Vi ville inte ha för många frågor utifrån vårt önskemål om att få ett så litet bortfall som möjligt.

Vi ville uppnå anonymitet eftersom det är familjehem på vår egen arbetsplats som annars lätt skulle kunna identifieras.

Vi ville inte ha individuella svar utan gemensamt från familjehemsföräldrarna. Vi önskade på detta sätt väcka diskussion i familjehemmen.

Vi har också gjort en muntlig intervju med utbildningsansvarige inom projektet i Göteborg. Vår arbetsgrupp har fört en diskussion om hur vi bättre kan stödja och handleda våra svenska familjehem som har barn med annan kulturell bakgrund. Därtill har vi läst litteratur och artiklar som berör detta ämnesområde.

4. UNDERSÖKNING PÅ VÅR ARBETSPLATS – FAMILJEHEMSVERKSAMHETEN PÅ HISINGEN

Under april månad 2006 intervjuade vi våra kollegor (familjehemssekreterare) på familjehemsverksamheten på Hisingen. Tillsammans gick vi igenom samtliga då aktuella familjehemsplacerade barn, totalt 218 barn och ungdomar.

Vi ville ta reda på hur många av dessa barn, som har en annan kulturell bakgrund d.v.s. att en förälder eller båda föräldrarna är födda utanför Sverige.

Vi delade in barnen i tre åldersgrupper, utifrån hur gamla de var när de omhändertogs av Socialtjänsten och placerades i sina familjehem.

Vår tanke var att detta kan ha betydelse för hur mycket barnen vet om sin kulturella bakgrund.

Grupp 1 0-6 år vid placeringstillfället

Grupp 2 7-13 år vid placeringstillfället

Grupp 3 14-19 år vid placeringstillfället

Vi delade in föräldrarna i olika grupper utifrån vilket land de kommer ifrån. Vi valde grupperna:

Norden, övriga Europa, utanför Europa och romer. Vi tog med romer som en egen grupp oavsett från vilket land de kommer ifrån. I den romska gruppen har vi valt att även ta med de föräldrar som är födda i Sverige. Detta har vi gjort utifrån att den romska kulturen skiljer sig mycket från den svenska kulturen.

Vi delade också in föräldrarna i tre grupper:

Grupp 1 - båda föräldrarna kommer från annat land.

Grupp 2 - mamma är svensk och pappa kommer från annat land.

Grupp 3 - pappa är svensk och mamma kommer från annat land.

Vi delade in familjehemmen i två grupper:

Grupp 1 - svenska familjehem

Grupp 2 - familjehem med samma kulturella bakgrund som det placerade barnet.

I grupp 1 ”svenska familjehem” ingår även några personer som är födda utanför Sverige, men som inte har samma kulturella bakgrund som det placerade barnet.

I grupp 2 ingår släktingfamiljer och även familjer där en person kommer från barnets ursprungskultur.

Vi tittade också på hur många av barnen som kommit till Sverige som ensamma flyktingbarn utan vårdnadshavare.

5. RESULTAT AV UNDERSÖKNINGEN

I april 2006 hade familjehemsverksamheten på Hisingen 218 barn och ungdomar, som var familjehemsplacerade. Av dessa 218 barn var 94 barn med annan kulturell bakgrund. Totalt kommer 43% av alla familjehemsplacerade barn och ungdomar från en annan kulturell bakgrund.

Nedanstående tabell visar vilka länder/kulturer föräldrarna kommer ifrån, och om det är båda eller en förälder som har annan kulturell bakgrund.

BARNETS FÖRÄLDRARS BAKGRUND

Gruppindelning	Antal barn som har båda föräldrarna som kommer..... utanför Sverige	Antal barn som har en pappa som kommer... utanför Sverige och en svensk mamma	Antal barn som har en mamma som kommer... utanför Sverige och en svensk pappa	Totalt
Norden	2	11	8	21
Övriga Europa	5	1	6	12
Utanför Europa	30	16	9	55
Romer	4	1	1	6
Totalt	41	29	24	94

Vår undersökning visar att antalet barn, som har båda föräldrarna eller en förälder som kommer från ett land utanför Europa är märkbart störst. Totalt är det 55 barn och ungdomar som har en eller båda föräldrarna som kommer från ett land utanför Europa, de flesta är från länder i Afrika och Asien. Av dessa 55 barn är det 30 barn som har båda föräldrarna som kommer från ett land utanför Europa.

Totalt är det 12 barn och ungdomar, som har en eller båda föräldrarna, som kommer från ett land i Europa (ej Norden).

Totalt är det 21 barn och ungdomar, som har en eller båda föräldrarna, som kommer från ett land i Norden.

Totalt har vi 6 barn och ungdomar, som har en eller båda föräldrar med romsk kulturbakgrund.

I vår undersökning kommer det fram att 66 barn och ungdomar av totalt 94 barn med annan kulturell bakgrund är placerade i svenska familjehem.

I gruppen svenska familjehem finns några personer som är födda utanför Sverige, men de kommer inte från samma land som barnets föräldrar.

28 barn och ungdomar av totalt 94 barn med annan kulturell bakgrund är placerade i ett familjehem från sin egen kultur. De flesta av dessa familjehem är släktingar till barnet. Av dessa 28 barn är 7 ensamkommande flyktingbarn utan vårdnadshavare i Sverige.

Under undersökningens gång gjorde vi alla som arbetar på familjehemsverksamheten på Hisingen samma reflektion – Det var många fler barn i familjehemsvården än vi trodde, som hade en eller båda föräldrarna, som kommer från ett land utanför Sverige.

Av de totalt 94 barn som har en eller båda föräldrarna som har en annan kulturell bakgrund än den svenska, bor 66 barn och ungdomar i svenska familjehem. Vi ser det som en stor risk att dessa barn kan förlora kunskap om sitt kulturella ursprung.

Detta ledde till en nyfikenhet hos oss. Är det så att många av dessa 66 barn förlorat kunskap om sin ursprungliga kultur?

Vi såg att det var stora svårigheter att fråga barnen eftersom det krävs vårdnadshavares tillåtelse till detta. Vi valde istället att ställa frågor till familjehemmen som har dessa barn i sin vård. Vi skickade ut 66 frågeformulär. De familjehem som har flera barn fick ett frågeformulär per barn.

I vår undersökning ville vi också ta reda på hur gamla de 94 barnen var när de omhändertogs av Socialtjänsten och placerades i sitt familjehem. Detta ville vi veta utifrån risken att barnet tappar kunskap om sitt ursprung, när det placeras som liten.

Nedanstående tabell beskriver detta.

Barnets ålder vid placeringstillfället	Antalet barn
0-6 år	44
7-13 år	29
14-19 år	21

Vi ville också undersöka hur många av barnen i de olika åldersgrupperna som kom till svenska familjehem och hur många barn som kom till familjehem ur den egna kulturen.

Nedanstående tabell beskriver detta.

Barnets ålder vid placeringstillfället	Antalet barn placerade i svenskt familjehem	Antalet barn placerade i familjehem ur egna kulturen	Totalt
0-6 år	35	9	44
7-13 år	20	9	29
14-19 år	11	10	21
Totalt	66	28	94

Resultatet av vår undersökning visar att nästan hälften, 44 av totalt 94 barn, har flyttat till sina familjehem i förskoleåldern, 0-6 år. Av dessa 44 barn är det 35 barn som flyttat till svenska familjehem. Vi ser det som en stor risk att barnens kulturella tillhörighet går förlorad, eftersom barnen är små (0-6 år) vid placeringstillfället. Detta ställer stora krav på alla vuxna runt barnet att aktivt stödja och informera barnet om dess speciella kultur.

I åldern 7-13 år (vid placeringstillfället) är 20 av totalt 29 barn placerade i svenska familjehem och 9 barn placerade i familjehem från den egna kulturen.

I åldern 14-19 år (vid placeringstillfället) är 11 av totalt 21 ungdomar placerade i svenska familjehem och 10 ungdomar placerade i familjehem från den egna kulturen.

Barnets möjlighet att bibehålla sitt språk är en viktig fråga, men vi valde att inte ta upp denna fråga i vårt frågeformulär. Vi vet av erfarenhet att de familjehemsplacerade barnen sällan erbjuds hemspråksundervisning. Hemspråksundervisning erbjuds barn där familjen talar språket hemma. När det gäller minoritetsspråk ex romani, kan även familjehemsplacerade barn erbjudas språkundervisning.

Vi bestämde oss för att skicka ut frågeformulär till de svenska familjehemmen, som har barn placerade med annan kulturell bakgrund.

Vi ville undersöka följande:

- barnets kunskap om sitt kulturella ursprung
- familjehemmets kunskap om barnets kulturella ursprung
- familjehemmets önskan om stöd och handledning i dessa frågor från sin familjehemssekreterare
- familjehemmets önskan om annat stöd i dessa frågor i form av utbildning och temakvällar

Vi skickade ut 66 frågeformulär till våra svenska familjehem som har barn och ungdomar med annan kulturell bakgrund placerade hos sig. Vi skickade ut frågorna i början av augusti. I början av september skickade vi ut en påminnelse. Totalt fick vi 42 svar, varav fyra kom in för sent och inte är med i undersökningen. Undersökningen bygger alltså på 38 svar.

6. REDOGÖRELSE AV FRÅGEFORMULÄREN OCH SVAREN

Fråga 1.

Hur länge har ni varit familjehem för barnet som bor hos dig/er?

Antal år	Antal familjehem	Procent
0-2 år	18	47,4
3-8 år	4	10,5
9-19 år	16	42,1
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 1.

” först var dom (syskonen) placerade varannan helg. Sedan april 2006 är ett utav syskonen placerad på heltid ”

” började som kontaktbarn för 10 år sedan ”

” jourboende ”

” vi har haft pojken mer eller mindre i familjen sedan våren 01. Han var då jourplacerad någon månad. Flyttade därefter runt ett antal år, men höll kontakt med oss hela tiden. Han firade större helger, födelsedagar mm tillsammans med oss. Nuvarande placering från 2004.”

” Vårt barn har aldrig levt med eller träffat sin förälder med annan kultur. Hon känner sig som en svensk.”

Fråga 2.

Vilken ålder hade barnet när det kom till dig/er?

Placeringsålder	Antal barn	Procent
0-6 år	21	55,3
7-13 år	12	31,6
14-19 år	5	13,2
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 2.

” vi fick henne som nyfödd ”

Fråga 3.

Vilket ursprungsland kommer barnets förälder/föräldrar ifrån?

Länder	Antal barn	Procent
Norden	11	28,9
Övriga Europa	7	18,4
Utanför Europa	20	53,7
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 3.

” ena föräldern kommer från ett annat land men har bott i Sverige de senaste 25-30 åren och har bara några få anhöriga i det andra landet ”

” fader född i Sverige men är av romskt ursprung ”

” mamma från Sverige, pappa från Chile ”

” moder svensk, fader iranier ”

” Norge- därför är det lätt för oss åka dit, träffa släkt och få den info som barnet önskar ”

” pappa från Finland ”

” mamma svensk, pappa finsk ”

” pappa från Finland, men bosatt här ”

Fråga 4.

Hur var din/er kunskap om barnets kulturella bakgrund redan innan barnet kom till dig/er?

	Antal	Procent
Mycket bra	4	10,5
Bra	22	57,9
Dålig	8	21,1
Mycket dålig	2	5,3
Ej svarat	2	5,3
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 4.

” jag har arbetat med flera människor med samma kultur ”

” uppfattas som svensk-pratar svenska ”

” vi har haft tidigare placeringar med samma ursprungsland ”

Fråga 5.

Vad anser du/ni om den information ni fick om barnets kulturella bakgrund när barnet kom till er?

	Antal	Procent
Mycket bra	4	10,5
Bra	17	44,7
Dålig	10	26,3
Mycket dålig	5	13,2
Ej svarat	2	5,3
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 5.

” uppdragsgivaren hade inte heller någon kunskap ”

Fråga 6.

Hur upplever du/ni din kunskap om barnets kulturella bakgrund idag?

	Antal	Procent
Mycket bra	7	18,4
Bra	25	65,8
Dålig	3	7,9
Mycket dålig	1	2,6
Ej svarat	2	5,3
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 6.

” barnet har svårt att prata om sitt ursprungsland, väcker mycket känslor ”

Fråga 7.

Varifrån har ni fått den kunskap du/ni har om barnets kulturella bakgrund?

(du kan kryssa i fler än ett alternativ på denna fråga)

	Antal
Socialtjänst / Familjehemsverksamhet	11
Barnets föräldrar / släkt	25
Media / Böcker	18
Barnet själv	12

OBS ! Familjehemmen har kryssat i flera alternativ.

Familjehemmens kommentarer på fråga 7.

” två äldre barn hos oss kommer från samma land ”

” egen kunskap och erfarenhet innan placeringen ”

” föräldrarna vistas inte i landet, släkten vill inte veta av oss ”

” socialtjänsten har inte haft upp ämnet ”

” vi kunde det själva / barnet kunde inget hade bara förbud ”

” utländsk härkomst ”

” vi har väldigt lite kunskap ”

” vi har även besökt landet tillsammans med barnet och träffat släkt och vänner där ”

Fråga 8.

Har barnet frågor till dig/er om sin kulturella bakgrund?

	Antal	Procent
Ofta	2	5,3
Ibland	14	36,8
Sällan	9	23,7
Aldrig	13	34,2
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 8.

” barnet är bara 15 månader ”

” går i vågor pga hans ålder ”

” svårt att prata om det pga det väcker känslor till liv ”

” barnet lever inte efter sina föräldrars kulturella bakgrund ”

Fråga 9.

Vilken är din/er uppfattning om barnets kunskap om sin kulturella bakgrund?

	Antal	Procent
Mycket bra	1	2,6
Bra	13	34,2
Dålig	16	42,1
Mycket dålig	7	18,4
Ej svarat	1	2,6
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 9.

” vet att han är muslim och därmed inte äter griskött, men har inte en aning varför. Han vet inget annat som rör den muslimska religionen ”

” Har glömt, förträngt, vill känna sig svensk, dålig kontakt med släkten, vistas mest i svenska umgängen ”

” nyfikenheten finns och just nu läser och diskuterar vi ”rötter” av Alex Haley. Vi har också lyssnat på musik(varit på konsert) och tittat på kläder.”

” svårt att säga eftersom det inte diskuterats ”

Fråga 10.

Har du/ni samtal med barnet om dess kulturella bakgrund?

	Antal	Procent
Ofta	3	7,9
Ibland	23	60,5
Sällan	8	21,1
Aldrig	2	5,3
Ej svarat	2	5,3
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 10.

” ja det händer då och då ”

” vi för det på tal i olika sammanhang, ibland vill han prata - ibland inte.”

” vi vet inte mycket om mammans bakgrund ”

Fråga 11.

Påverkas vardagen av att barnet har en annan kulturell bakgrund?

	Antal	Procent
Ja	4	10,5
Nej	34	89,5
Totalt	38	100,5

Familjehemmens kommentarer till fråga 11.

” han har under en period inte ätit fläskkött ”

” muslim ”

” matfrågor-matsedel ”

Fråga 12.

Har familjehemssekreteraren / socialsekreteraren samtal med barnet om dess kulturella bakgrund?

	Antal	Procent
Ofta	0	0
Ibland	10	26,3
Sällan	9	23,7
Aldrig	5	13,2
Vet ej	14	36,8
Totalt	38	100,0

Inga kommentarer från familjehemmen på denna fråga.

Fråga 13.

Har familjehemssekreteraren / socialsekreteraren samtal med er om barnets kulturella bakgrund?

	Antal	Procent
Ofta	0	0
Ibland	11	28,9
Sällan	12	31,6
Aldrig	12	31,6
Ej svarat	3	7,9
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 13.

” bla. språket ”

” väldigt ny placering, andra frågeställningar har kommit före ”

Fråga 14.

Skulle du/ni vilja få hjälp och stöd från familjehemssekreteraren i sökandet av kunskap?

	Antal	Procent
Ja	7	18,4
Nej	31	81,6
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 14

” eftersom mitt barn som jag har här lever och levde svenskt, tycker jag i nuläget att det inte behövs. Däremot om han i framtiden skulle undra så har han sin mormor att fråga och jag skulle fråga henne med. ”

” söka kunskap på egen hand och vi har bra kontakt med föräldrarna ”

” i form av föreläsningar för att hjälpa barnet att platsa i både sin egen och i den svenska kulturen ”

” ja, om vi känner oss osäkra, eller om vi kör fast i någon fråga ”

” skillnaden är inte så stor från svensk kultur ”

” vi vill åka med barnet och hälsa på släktingar i barnets land ”

” barnet vill inte det ”

Fråga 15.

Skulle du/ni vilja att Familjehemsverksamheten erbjuder mer utbildning/temakvällar inom detta område?

	Antal	Procent
Ja	12	31,6
Nej	26	68,4
Totalt	38	100,0

Familjehemmens kommentarer till fråga 15.

” barnet har båda sina föräldrar och två vuxna syskon som han har bra kontakt med ”

” barnet ska enl. föräldrarna uppfostras i svensk kultur, men känna till sitt ursprung. Ev kulturella aktiviteter gör tillsammans med fader ”

” biologiska mamman är svensk. Pappan är från Finland, men har bott större delen av sitt liv i Sverige. Det finns få släktingar kvar i Finland.”

” det kan vara bra om det finns någon från de länder barnen kommer ifrån, som bott några år i Sverige, och har en positiv bild både från sitt ursprungsland och Sverige, som kan berätta, ge information och förklara ”

” föreläsningar och kanske teman om ex maträtter från olika länder ”

” har för närvarande inget behov av detta ”

” har man ingen direkt kontakt med föräldrarna kan det vara bra att få sådan information ”

” hur väcker – eller bibehåller vi barnets intresse för sitt kulturarv? Förslag på material som vi kan arbeta med eller prata om med barnen i familjehemmet ”

” behov finns inte ”

7. SAMMANFATTNING OCH ANALYS AV UNDERSÖKNINGEN

Familjehemmens kommentarer till frågorna är intressanta att läsa. De ger oss en bild av den stora spännvidden i hur familjehemmen tänker och ser på vikten av att barnen får behålla sitt kulturarv.

Flertalet av familjehemmen i vår undersökning anser sig ha bra kunskap om barnets kulturella bakgrund. Många svarar att de fått sin information från barnets föräldrar och släkt och via böcker och media. Ett mindre antal familjehem har också fått information från barnet själv och från Socialtjänst/ Familjehemsverksamhet.

Enligt familjehemmen har mer än hälften (60%) av barnen dålig eller mycket dålig kunskap om sitt ursprung. Eftersom ca hälften av barnen har flyttat till sina familjehem i förskoleåldern (0-6år) är risken mycket stor att de tappar sin kunskap om sitt ursprung. Om barnet har tät kontakt med sina föräldrar/släkt blir det lättare för barnet att upprätthålla kunskapen.

En stor del (60%) av familjehemmen uttrycker att de samtalar med barnen ibland om dess kulturbakgrund. 21% samtalar sällan med barnen om detta ämne.

Det är bara 28% av familjehemmen som ibland har samtal med sin familjehemssekreterare om barnets kulturbakgrund. 31% svarar sällan och 31% svarar aldrig.

19% av familjehemmen vill ha mer stöd medan merparten 81% uttrycker att de inte vill ha mer hjälp och stöd från sin familjehemssekreterare i sökandet av kunskap i dessa frågor.

32 % av familjehemmen vill ha mer utbildning och temakvällar medan 68% inte önskar det i dessa frågor.

Vi har ställt olika frågor mot varandra (cross tabulation).

Cross fråga 8 och 1

Ju längre tid barnet bott i familjehemmet desto färre frågor ställer barnet till familjehemsföräldrarna.

Cross fråga 2 och 5

I de familjehem då barnen placerades i åldern 0-13 år svarar familjehemmen att de fått bra information om barnens kulturbakgrund innan placeringen. När barnen var 14-19 år vid placeringen anser mer än hälften av familjehemmen att de fått mycket dålig information.

Cross fråga 2 och 8

2/3 av barnen som placerades som små (0-6 år) ställer sällan eller aldrig frågor till sitt familjehem.

Kan man här se en risk att intresset hos barnet för sitt ursprung försvagas när de placeras som små?

Det finns också riktigt små barn i undersökningen som ännu inte kan ställa frågor.

Cross fråga 3 och 6

Alla (100%) familjehem som har ett barn vars föräldrar kommer från ett land utanför Europa (Asien och Afrika) anser sig idag ha bra kunskap om landet och kulturen. Mer än hälften av barnen i vår undersökning kommer från dessa länder. Det känns bra att familjehemmen tycker sig ha bra kunskap.

Hur skall vi tänka om detta? Vad är det familjehemmen känner till? Är det en bild som förmedlas från barnens föräldrar och släkt eller är det en bild som förmedlas av media om dessa länder?

Cross fråga 3 och 9

Av de barn vars föräldrar kommer från länder utanför Europa har 2/3 dålig kunskap om sitt ursprungsland. Alla familjehem säger sig ha bra kunskap medan 2/3 av barnen har dålig kunskap.

Vad beror detta på? Kan det vara så att en del barn är små och därför ännu inte kan ta till sig kunskap? Kan det vara så att det finns en grupp bland de äldre barnen som inte får del av den kunskap som familjehemmen har?

Här har vi familjehemssekreterare ett ansvar att se till att barnet får den informationen. Det är viktigt att vi i handledningen till familjehemmen lyfter denna fråga.

Cross fråga 4 och 6

De flesta familjehem säger att de hade bra kunskap om barnens ursprungsland innan placeringen. Flertalet tycker sig ha bra kunskap också idag. Det finns en liten grupp familjehem som idag har mycket dålig kunskap. För oss är det viktigt att vara observant på denna grupp och i vår handledning försöka väcka nyfikenhet hos dessa familjehemsföräldrar.

Cross fråga 5 och 14

Drygt hälften av familjehemmen upplever att de fått bra eller mycket bra information när barnet placerades hos dem. De flesta av dessa familjer tycker inte att de behöver mer stöd från sin familjehemssekreterare idag. En stor del av gruppen familjehem som upplever att de inte fått information vill ändå inte ha mer stöd av sin familjehemssekreterare. I den gruppen kan det finnas familjehem som fått ökad kunskap under placeringsåren. Vi kan inte läsa ut detta i vår undersökning.

Cross fråga 6 och 15

Knappt 1/3 av de familjehem som upplever att de har bra kunskap om barnets kulturbakgrund idag önskar ändå mer utbildning och temakvällar. Det stora flertalet som har bra kunskap svarar att de inte önskar mer utbildning och temakvällar. Det finns en liten grupp av familjehem som har dålig kunskap om barnets kulturbakgrund som inte heller önskar mer utbildning och temakvällar.

Kan det finnas ett ointresse och/eller motstånd i denna lilla grupp som vi familjehemssekreterare behöver lägga ner extra arbete på?

Cross fråga 6 och 14

Av de familjehem som idag tycker sig ha bra kunskap om barnets kulturella bakgrund vill 1/4 ha mer stöd från sin familjehemssekreterare. Majoriteten önskar inget sådant stöd.

Förmodligen är det samma grupp av familjehem som inte vill ha mer utbildning. Det är ett observandum att de flesta familjehem inte vill ha mer stöd från sin familjehemssekreterare i dessa frågor.

Cross fråga 8 och 6 samt 8 och 9

Drygt hälften av barnen ställer sällan eller aldrig frågor till familjehemsföräldrarna som ändå tycker sig ha bra kunskap. I denna grupp kan det finnas små barn som inte ställer frågor. Det stora flertalet av familjehem uppfattar barnets kunskap om sin kulturella bakgrund som dålig. Över hälften av barnen ställer inte frågor till sina familjehemsföräldrar. Då är det extra viktigt för oss familjehemssekreterare att ta initiativet och väcka nyfikenhet hos barnen.

Cross fråga 13 och 14

1/4 av familjehemmen svarar att de har samtal med sin familjehemssekreterare ibland om barnets bakgrund. Detta betyder att väldigt många upplever att de sällan eller aldrig har samtal med sin familjehemssekreterare i dessa frågor. Gruppen som aldrig har samtal med sin familjehemssekreterare vill inte heller ha samtal.

Hur skall vi tänka om detta? Är det bara vi som gör detta till ett problem?

Cross fråga 10 och 11

För de allra flesta påverkas inte vardagen av att barnet har en annan kulturell bakgrund. När vi formulerade frågeställningen tänkte vi oss få svar på om barnen är utsatta för mobbning och/eller rasism. Frågan är väldigt öppen och det är svårt att dra slutsatser om vad svaren egentligen innehåller.

Utifrån våra första tankar är det ändå positivt att vardagen inte påverkas negativt för barnen.

Cross fråga 12 och 11

Nästan hälften av familjehemmen vet inte om vi familjehemssekreterare talar med barnen om deras kulturbakgrund. Vi borde ta upp dessa frågor mer i samtal tillsammans med barn och familjehem.

Cross fråga 11 och 13

Den lilla grupp av familjehem som tycker att barnets vardag påverkas har ibland samtal med sin familjehemssekreterare om dessa frågor.

Helhetsintrycket i vår undersökning tyder på att det stora flertalet av familjehemmen är bra på att söka egen kunskap om barnets ursprungskultur. Däremot har många barn dålig kunskap om sitt ursprung.

Det finns en liten grupp familjehem, som inte har några kunskaper alls om barnets kulturella bakgrund och som inte heller vill ha information och stöd i detta. Vår roll som familjehemssekreterare blir här att försöka skapa ett handledningsklimat som kan leda till förändring.

8. TEORIER

De tre domänerna (Söderqvist och Hårtveit-Jensen).

Maturana lanserade idén om domänerna i sin bok ” Kunskapens träd”(1987). Modellen hjälper oss att förstå det sammanhang som vi är en del av för ögonblicket. I vårt samspel med andra skapar vi historier, förståelser och sammanhangskonstruktioner.

De tre olika domänerna är estetikens, förklaringens-reflektionens och produktionens domän. Den estetiska domänen är överordnad och innehåller våra värderingar, moralfrågor, tro, livsåskådning, religion, känslor, förhållningssätt och normer. Det är alltså hela vår kulturella bakgrund som blir synlig i estetikens domän.

I förklaringens-reflektionens domän finns flera sanningar och perspektiv. Denna domän är i fokus i handledning och målet är att utveckla många olika historier och väcka nyfikenhet. Här är oenigheten välkommen och idérikedomen har företräde framför säkerhet och beslutfattande. Utgångspunkten är att alla synpunkter har lika värde och samma giltighet och att man skapar utrymme för förhandlingar. I ett multiversum finns många förklaringar vid sidan av varandra och de berikar varandra. I ett universum finns bara en sanning, en förklaring och en teori. I ett universum befinner vi oss när vi är i produktionens domän.

I produktionens-handlingens domän är det lagar och regler som gäller. Här ingår hur arbetet ska utföras, vilket ansvarsområde man har osv.

I vårt arbete som familjehemssekreterare med att rekrytera, utreda och handleda familjehemmen rör vi oss i alla de tre domänerna vid olika tillfällen. I förklarings/reflektionen domän finns möjlighet att väcka nyfikenhet för såväl oss som handledare som för familjehemmen. I dessa handledningssamtal kan vi tänka oss att även barnen ibland deltar.

I våra arbetsuppgifter ingår också att ha en "arbetsledande funktion" gentemot familjehemmen. Då befinner vi oss i produktionens domän där lagar och regler gäller. Vår upplevelse är att vi ofta befinner oss i denna domän.

Den estetiska domänen är hela tiden närvarande utifrån oss själva som personer. Våra egna normer och värderingar styr hur vi lyfter frågor om barnens olika kulturbakgrund.

Här vill vi betona vårt ansvar som familjehemssekreterare så att detta område blir mer synligt i vårt arbete.

Det finns många olika sätt att se på och definiera handledning. M Söderkvist skriver i sin bok "Möjligheter". I handledningen har man möjligheter att dela sina upplevelser och tankar med andra och att få respons och feedback från andra på sitt eget agerande. Utveckling sker bäst i situationer där tryggheten och säkerheten är så pass stor att det är möjligt att ta riskerna som behövs för inläring. Vi kan koppla detta till att vi lär känna våra familjer väl under utredningstiden. Vi har som målsättning att följa våra familjer för att skapa denna trygghet. Söderkvist poängterar också att man som handledare behöver utvecklas hela tiden, förnya sig och vidga sina perspektiv och vidga vyerna.

Söderkvist fokus är på handledning till professionella men vi anser att detta synsätt går att överföra till vårt arbete med familjehemmen.

Ingegerd Wirtberg skriver (M Söderkvist bok) om att ge och ta emot handledning kräver minst två aktörer, en som vill få och en som ger handledning. Hon trycker också på vikten av att känna sig trygg i handledningssituationen, känna sig respekterad, bli lyssnad på och få stöd och bekräftelse i sitt arbete.

Ett gott handledningsklimat är ett öppet och tillåtande klimat, god yrkeskunskap och humor. Ingen vill ha pekpinnar eller bli påhoppad.

Tom Andersen för i sin bok "Reflekterande processer" fram grundläggande perspektiv om helhet, samband och relationer. Han betonar jämlikheten mellan handledaren och den handledde. Handledaren och den handledde konverserar om aktuella teman, deras bilder influerar varandra och dialogen leder dit den leder. Tom Andersen hävdar att det är förmätet av handledaren att hävda ett tolkningsföreträde. Han använder sig av reflekterande processer i sitt arbete.

Björn Wrangsjö tar i sin bok "Utforska tillsammans" upp den hierarkiska relationen i handledningen. Handledaren har makt och frågan är hur den utövas. Handledarens sätt att använda tolkningsföreträde och sista ordet definierar såväl klimat i handledningen som takhöjden och relationen i termer av makt.

9. INTERVJU MED FAMILJEHEMSPROJEKTETS UTBILDNINGANSANSVARIGE

Familjehemsprojektet startade 1999 som ett gemensamt rekryteringsuppdrag med en anställd för alla familjehemsenheter i Göteborg. Från 2000 utvidgades uppdraget till att även gälla utbildning till familjehemmen. Då knöts också ytterligare en person till projektet, Eva Kollberg, som vi har gjort en intervju med i september 2006.

Efterhand har 4 stadsdelar i Nordöstra Göteborg, Gunnared, Lärjedalen, Bergsjön och Kortedala, valt att ställa sig utanför projektet.

Från 2005 ingår familjehemsverksamheterna i Majorna, Tynnered och Biskopsgården, totalt 17 stadsdelar.

På frågan om barnens kulturella bakgrund finns med i utbildningen svarar Eva Kollberg att i ett av utbildningsavsnitten talar man om trauman som vissa barn från andra kulturer kan ha varit med om t.ex krigsupplevelser. Hon reflekterar då över att det blir fokus på svårigheter. Hon säger att denna fråga kommer att få större plats i utbildningen genom att uppmana familjehemmen att söka positiv kunskap om länderna.

Projektet ordnar grundutbildning för blivande familjehem. Utbildningen omfattar 7 tillfällen med olika teman. Det ingår teman när familjehem och vuxna familjehemsplacerade barn bjuds in. Dessa personer berättar om egna erfarenheter och har ibland lyft frågan om annan kulturbakgrund. Vidare har det ingått personer med annan kulturbakgrund i utbildningsgrupperna som ibland spontant delat med sig av egna erfarenheter.

Eva Kollberg berättar om ett exempel där en flicka berättat om sin bakgrund, men också om att hon inte vågat/vågar ta upp detta med sitt familjehem eftersom familjehemsföräldrarna blir/är skrämde av vad som kan hända.

Frågan om kulturbakgrund kommer också upp i utbildningar till släktingfamiljer som ibland kommer från andra kulturer. Eva Kollberg tycker sig se att det skett en ökning av personer med annan kulturbakgrund i dessa utbildningsgrupper. Så är det däremot inte i de andra utbildningsgrupperna.

När det gäller temakvällar/dagar till familjehemmen så har det varit någon enstaka föreläsning med detta tema. Det finns ett behov av att ordna detta igen.

Eva Kollberg kommer i framtiden att lyfta in detta mer i utbildning och temakvällar/dagar till familjehemmen. Hon tror att det enkelt kan ingå i de avsnitt som nu finns och tänker sig att detta finns med redan nu hösten 2006.

Eva Kollberg berättar vidare om en kurs för somaliska familjehem, som Familjehemsprojektet genomförde hösten 2005. Kursen planerades och genomfördes av utbildningsansvarig Eva Kollberg, tre familjehemssekreterare från Lärjedalen- Maria Åkesson, Majorna- Margareta Boberg och Biskopsgården- Marianne Bönell, barnläkare Henry Ascher och ett somaliskt familjehem Ikram Malin Usulow, som var en kulturlänk mellan oss alla.

Deltagarna var somaliska flyktingfamiljer, som är familjehem för barn som kommit till Sverige utan vårdnadshavare. Kursen omfattade fyra kvällar och i genomsnitt kom 15 familjehem, de allra flesta kom alla fyra gångerna. Tolk var med vid alla tillfällena. Kursens innehåll var – vad innebär det att vara familjehem, svensk tradition av familjehemsvård, socialtjänstens organisation, migrationsverkets uppgifter, god man m.m. Barnläkaren höll i diskussionerna om barnkunskap och barnuppfostran. Med tanke på att många av de somaliska barnen och familjehemmen varit med om krig talade han om kriser och trauman. Hur reagerar barn och hur reagerar vuxna och hur kan man hjälpa.

Kursen var mycket lärorik och uppskattad av de flesta deltagarna. Även vi som höll i kursen lärde oss mycket av våra somaliska familjehem.

10. REDOGÖRELSE FÖR DISKUSSION I VÅR ARBETSGRUPP

I vår arbetsgrupp arbetar 10 familjehemssekreterare. Alla har lång erfarenhet av arbete med familjehemsplacerade barn.

Vi har valt att ha en öppen diskussion i arbetsgruppen i september 2006 om tankar och reflektioner kring hur vi ser på vårt arbete med att placera barn som har föräldrar med annan kulturbakgrund i svenska familjehem och hur vi ska handleda dessa familjehem.

Hur uppmärksamma är vi familjehemssekreterare på denna fråga? Är den viktig? Vad innebar vår undersökning när vi gick igenom alla de familjehemsplacerade barnen på vår enhet? Vad väcktes hos de familjehemssekreterare som nu går handledarutbildningen av Marianne Skyttes föreläsning och bok?

Hur ser vi på denna fråga inför framtiden?

De flesta av oss familjehemssekreterare blev förvånade över att det var så många av barnen som hade förälder/föräldrar med annan kulturbakgrund. Flertalet av oss levde med en känsla av att så var det på andra familjehemsenheter till exempel i de norra stadsdelarna men inte här på Hisingen.

Det är så uppenbart i nätverksplaceringar att barnen har en annan kulturtillhörighet även om de är födda i Sverige medan de barn som bor i svenska familjer mer ses som svenska barn.

Vår uppfattning är att massmedia ofta förstärker en negativ bild av vissa kulturer som ibland får till följd att vi som arbetar med redan utsatta barn inte uppmärksammar det positiva som oftast finns att lyfta fram. Till exempel kommer det upp förslag på spännande områden där familjehemmen tillsammans med barnen kan närma sig frågan till exempel genom olika musikstilar, maträtter, böcker, kartor och hyra filmer.

Vissa barn och/eller föräldrar har skrämmande upplevelser med sig som gör att de önskar att deras kulturbakgrund hålls undanträngd. Det handlar också ibland om föräldrars känsla av dubbelt misslyckande som leder till en önskan om att placering av deras barn hålls hemlig i den egna gruppen. Några i arbetsgruppen har erfarenhet av familjehem med invandrarbakgrund som haft barn från den egna kulturen placerade men som av sagt sig fler liknande placeringar. Detta utifrån olika andra svårigheter men också utifrån den personens egen känsla av att vara alltför svensk.

Vi kommer in på språkets betydelse. Någon av oss som går utbildningen hänvisar till Marianne Skyttes bok om vikten av känslspråket, barnens känslspråk men också föräldrars i umgänget mellan barn och föräldrar. Exempel framförs hur det blev med de finska krigsbarnen ”främmande fåglar”. Vi har erfarenheter av att olika kommuner, skolor har olika policy i att erbjuda hemspråk. Vi har mötts av att det är språket som talas hemma som gäller för att erbjudas hemspråk. Familjehemsplacerade barn hamnar då utanför. Det är angeläget att vi som familjehemssekreterare uppmärksammar detta och för barnens talan.

Vidare gäller det för oss att vara extra uppmärksamma på namnbyten när det gäller barn till föräldrar med annan kulturbakgrund.

Ytterligare en belastning för barnen kan vara att bo och gå i skola i ett område där det inte bor andra barn med annan kulturbakgrund. Det kan vidare underlätta för barnen att placeras i en storstadsmiljö för att få bättre möjlighet till hemspråksundervisning och att söka sig till invandrarföreningar.

Samtliga familjehemssekreterare anser att det är angeläget att vi blir mer uppmärksamma på att föra in detta område tidigt i våra kontakter med nya familjehem. Vi talar om att redan innan våra intervjuer, i de första kontakterna, prata mer än idag om att många av barnen har föräldrar med annan kulturbakgrund. Vi bör bli mer observanta på familjehemmens inställning och nyfikenhet på det som är nytt.

Vi enas om att det viktigaste inte är att ha kunskaper om speciella kulturer, även om det också är viktigt i sig, utan mer att vara observanta på öppenheten inför det som är nytt.

Det gäller också att se till att vår egen nyfikenhet finns och smittar av sig i handledningen till våra familjehem.

Vår arbetsgrupp upplever sig redan, när det framgick hur många barn till föräldrar med annan kulturbakgrund vi hade på tjänsterna, ha blivit mer uppmärksamma och också redan börjat prata med familjehemsföräldrar och barn på ett annat sätt.

Någon jämför våra familjehemsutredningar med adoptionsutredningar som mer naturligt innehåller detta ämnesområde. Det borde vara lika självklart att ämnet finns med i våra familjehemsutredningar.

Vi spånar om framtiden och tror alla att det kommer att ske en ökning av barn till föräldrar med annan kulturbakgrund som vi behöver placera framöver. Vår känsla är att vi redan ser denna ökning när det initieras nya barn för placering på vår enhet. Vi var alla eniga om att de kulturella frågorna har tagit för liten del i vår handledning till familjehemmen men att vi kommer att lyfta dessa frågor mycket mer framöver.

Det kommer också upp önskemål om att ha tillgång till fler familjehem med annan kulturell bakgrund.

11. SLUTDISKUSSION OCH REFLEKTIONER

I vår undersökning visar det sig att nästan hälften (94) av de placerade barnen (218) från Hisingen har en eller båda föräldrar som kommer från en annan kultur. 66 av dessa barn bor i ett svenskt familjehem. Vår känsla av att denna grupp är stor inom familjehemsvården bekräftas. Undersökningen visar att gruppen är betydligt större än vi trodde från början. Mer än hälften (55 av 94) har en/båda föräldrarna från ett land utanför Europa, i huvudsak från Asien och Afrika. Vår tanke var att behovet av handledning kan se olika ut beroende på varifrån föräldrarna kommer. Vi blev förvånade över att många familjehem har svarat att de har bra kunskap om dessa länder utanför Europa.

Svaren i enkäten visar att familjehemmen är välinformerade överlag. Det visar sig vidare i svaren att familjehemmen tycker sig ha sämst kunskap om länder i Europa (ej Norden). 83% av familjehemmen anser sig ha bra kunskap om barnets kulturella bakgrund. 81% vill inte ha hjälp/stöd från familjehemssekreteraren i sökande av kunskap. 68% önskar inte mer utbildning och temakvällar.

Det finns en liten grupp av familjehem som inte har någon kunskap och som heller inte vill ha stöd och hjälp.

Det är positivt att familjehemmen upplever sig ha bra kunskap om barnets bakgrund. Därmed har de goda förutsättningar att stötta barnen i deras utveckling.

Svaren i enkäten visar att det oftast inte är barnen som ställer frågor utan att det ligger på familjehemmens ansvar att tala med barnen om dess bakgrund. Många familjehem svarar i enkäten att de tar detta ansvar. Trots detta svarar över hälften av familjehemmen att barnen har dålig kunskap om sitt ursprung.

På vårt ansvar ligger att prata om dessa frågor i handledningen trots att familjehemmen inte direkt efterfrågar detta. Ett sätt kan vara att samtala med familjehemmet tillsammans med barnet. På detta sätt kan familjehemsföräldrarna uppmuntras och vägledas i att fortsätta samtala med barnet. Det handlar mycket om att söka och förmedla positiva bilder av landet. Man kan tillsammans söka kunskap om länderna i musik, filmer, maträtter, kläder, böcker m.m.

Den lilla grupp av familjehem som inte har kunskap och inte vill ha stöd från oss familjehemssekreterare i sökande efter kunskap kan bli svår att handleda.

Det blir ändå vårt ansvar att lyfta denna fråga. Vi kan kanske ta hjälp av Ingela Olssons böcker (Möte med människor från andra kulturer och Barnuppfostran i olika kulturer)

Hur kan vi väcka nyfikenhet och förändring?

63% av familjehemmen svarar att vi familjehemssekreterare inte samtalar med dem om barnets kulturella bakgrund. Nästan 40% vet inte om familjehemssekreteraren pratar med barnet om dess bakgrund.

Vi är väl medvetna om att vi inte varit tillräckligt uppmärksamma på denna fråga på vår enhet.

Vid vår gemensamma diskussion på arbetsplatsen inför denna uppsats uttryckte alla familjehemssekreterare vikten av att föra in denna fråga i framtida handledning av familjehemmen.

Vi anser också att det är mycket viktigt att föra in frågan i ett tidigt skede i utredningen av våra familjehem. Det bör finnas frågor som berör detta ämne i inledningsdiskussionerna och också i intervjuformulären.

Utbildningsansvarige Eva Kollberg kommer att ta upp att vi alla har ett ansvar att hjälpa barnet att behålla sin kultur alternativt rätten att söka sina rötter i grundutbildningen för familjehemmen. Genom att föra in denna del i utredningsförfarandet och i grundutbildningen blir förhoppningsvis alla våra familjehem nyfikna och mer öppna för kunskap om barnets kulturbakgrund.

Vår uppsats utgår från vad familjehemmen tycker sig behöva i form av stöd. Det skulle vara intressant att undersöka hur barnen själva ser på den fråga vi tagit upp och vad de vill veta om sin kulturella bakgrund.

Till sist:

Milad Hanna skriver i sin bok "Att erkänna den andre".

"Om kunskapen om de kulturella särdragen för de mest utbredda religionerna och folkslagen skulle göras tillgänglig.....skulle de olika folken bli bekanta med egenarten hos de minoriteter som delar deras fosterland eller med folket i grannländer. Samspel mellan olika civilisationer skulle då äga rum och berika dem."

"En fängslande, mångfärgad mosaik skulle på så vis formas. Det skulle bli en mosaik där bitarnas storlek och färger inte vore stela och stumma eftersom de skulle vara i ständig rörelse på grund av samspel sinsemellan."

"...början på en global mosaikcivilisation..."

12. LITTERATURLISTA

Andersen, Tom (2003): Reflekterande processer. Samtal och samtal om samtalen.
Förlag: Mareld.

Fönquist, Anders (1990): Mänskliga rättigheter. Konventionen om barnets rättigheter.
Utrikesdepartementet 1990:6.

Hanna, Milad (1998): Att erkänna den andre.
Förlag: Alhamra

Hårtveit, Håkon & Jensen, Per (2005): Familjen plus en. En resa genom familjeterapins
praktik och idéer. Förlag: Mareld.

Kallifatides, Teodor(2001): Ett nytt land utanför mitt fönster.
Förlag: Albert Bonnier

Olsson, Ingela (2002): Möte med människor från andra kulturer.
Förlag: Moris

Olsson, Ingela/ Nordström Berit (2003) : Barnuppfostran i olika kulturer.
Förlag: Moris

Skytte, Marianne (2002): Anbringelse af Etniske Minoritetsbarn – Om socialarbetares
vurderinger og handlinger. Förlag: Socialhögskolan Lunds Universitet.

Svenning, Conny (2003): Metodboken. Samhällsvetenskaplig metod och metodutveckling.
Klassiska och nya metoder i informationssamhället. Förlag: Lorentz Förlag.

Söderquist, Martin (2002): Möjligheter.Handledning och konsultation i systemteoretiskt
perspektiv. Förlag: Mareld.

Wrangsjö, Björn (2004): Utforska tillsammans. Handledande förhållningssätt.
Förlag: Mareld.